

Л. І. Бородавченко, В. О. Романенко, В. Б. Сурнін

**БУДІВЕЛЬНІ ЗАГОНИ ТА ЇХ РОЛЬ
В ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ**

(на матеріалах конкретних соціологічних досліджень)

Діяльність будівельних загонів є важливою формою інтернаціонального виховання студентів. Беручи до уваги те, що разом з радянськими студентами будуть працювати студенти-іноземці, вузівські партійні і комсомольські організації значну увагу в підготовчий період приділяють добору керівників та бійців інтернаціональних загонів. Викладачі вузів проводять з ними бесіди, читають цикли лекцій про особливості економічного і політичного життя тих країн, з яких прибули студенти-іноземці. Спільна праця і відпочинок сприяють, як правило, встановленню тісних контактів і товариських відносин з іноземними студентами. Але цим завдання інтернаціональних загонів не вичерпуються. Їх бійці проводять велику роботу серед населення.

Так, наприклад, студенти львівських вузів, що працювали в Кустанайській області, за два місяці 1966 р. організували понад 108 тематичних вечорів, 115 спор-

---

⁴ Мы — интернационалисты. Сб. документов ЦК ВЛКСМ, М., 1972, с. 23.

тивних змагань з молоддю радгоспів, дали 90 концертів художньої самодіяльності для місцевого населення¹.

Студенти будівельного загону Івано-Франківського медінституту в 1968 р. виступили 18 разів з концертами художньої самодіяльності і прочитали 960 лекцій на політичні та наукові теми².

Сприятливі умови для виховання молоді в душі соціалістичного інтернаціоналізму, поваги до інших народів створюються і в студентських будівельних загонах, що цілком складаються із радянських юнаків та дівчат. Так, вузівські будівельні загони Івано-Франківської області протягом кількох років працювали на всесоюзній комсомольській будові — Бурштинській ДРЕС, яку споруджували представники 47 національностей нашої Батьківщини³. Студенти виступали перед робітниками з лекціями, разом з робітничою молоддю організували тематичні вечори, спортивні змагання і т. п. Все це сприяло розвитку у студентської і робітничої молоді інтернаціоналістських почуттів.

Велику роботу економічного і політичного характеру проводять радянські студенти — учасники будівельних загонів, що виїжджають в братні соціалістичні країни. Студенти Львівського держуніверситету в 1967 р. працювали в Любліні (ПНР) на спорудженні університетського містечка. Вони брали участь в диспуті з польськими студентами, зустрічалися з трудящими, розповідали їм про ті величезні зміни, які відбулися на землях західних областей України за роки Радянської влади, про досягнення радянського народу в усіх галузях комуністичного будівництва⁴.

Активну участь у третьому трудовому семестрі беруть студенти Ужгородського університету. Починаючи з 1966 р. комітет комсомолу університету щороку направляє студентські загони для роботи на новобудовах Казахстану, Сибіру, Закарпаття, для збирання врожаю в Кримській і Херсонській областях. З кожним роком

¹ Партархів Львівського обкому Компартії України, ф. 66, оп. 19, спр. 6, арк. 86.

² Партархів Івано-Франківського обкому Компартії України, ф. 185, 1851, оп. 1, спр. 74, арк. 19.

³ Там же, ф. 1058, оп. 1, спр. 59, арк. 2.

⁴ Партархів Львівського обкому Компартії України, ф. 66, оп. 20, спр. 18, арк. 76—77.

число студентських будівельних загонів і загонів для роботи в сільському господарстві у вузі збільшується. Своєю працею студенти приносять велику користь суспільству, що, в свою чергу, має позитивний вплив на зростання їх ідейно-політичної зрілості.

Назріла необхідність наукового аналізу діяльності студентських будівельних загонів, їх ролі у формуванні особи майбутнього молодого спеціаліста, інтернаціоналіста, пропагандиста ідей марксизму-ленінізму, активного будівника комунізму. З цією метою лабораторія соціологічних досліджень Ужгородського університету в 1972 р. провела ряд досліджень по даній проблемі серед студентів — учасників будівельних загонів. Це було зроблено методами анкетного опитування, спостережень та співбесід з членами загонів.

При дослідженнях діяльності студентських будівельних загонів в першу чергу виникло питання: якими мотивами керуються студенти при вступі в загін? Аналіз опитування показав, що більшість студентів університету, вступаючи в загін, прагнуть глибше пізнати життя, культуру народів СРСР, а також перевірити себе в праці, одержати певну фізичну розрядку після навчання.

Студентські будівельні загани за своїм складом інтернаціональні, в них беруть участь представники багатьох національностей нашої країни. На місцях роботи вони вступають у взаємовідносини з місцевим населенням, контингент якого теж багатонаціональний. Метою дослідження було виявити думку студентів про ці взаємовідносини. Більшість відзначила привітність місцевого населення, чесність, відвертість, працелюбність людей. Частині студентів сподобалися життя і побут місцевого населення. Все це є важливими моментами у вихованні інтернаціоналістських почуттів студентської молоді. Сама організаційна форма студентських будівельних загонів — комуна — теж створює сприятливі умови для комуністичного виховання молоді.

Під час роботи в загонах у студентів формується і така цінна риса характеру, як колективізм. Половина всіх опитаних студентів відповіла, що для загону, в якому вони працювали, характерна згуртованість, дружба, взаємодопомога.

59,6 % опитаних студентів вважають, що колектив загону має позитивний вплив на окрему особу, допома-

гає краще зрозуміти себе, повірити в свої сили і можливості. Негативної відповіді на це питання не дав жодний студент. Колективізм одержав у студентів-будівельників високу оцінку — 3,8 бала. Із якостей, які найбільш ціняться в товаришеві, найвищу оцінку одержали: чесність — 3,6, чуйність — 3,9, вірність в дружбі — 3,8, принциповість і товарицькість — по 3,7 бала.

На думку студентів, поїздка на будови дає їм багато користі, сприяє як духовному, так і фізичному розвитку: 63,4 % опитаних відповіли, що вони стали краще розуміти людей; 46,1% — фізично зміцніли; 38,4% — пізнали багато нового; 32,7 % — стали з повагою ставитись до людей фізичної праці; 30,8 % — відчували радість праці в колективі.

Наведені факти свідчать, що студентські будівельні загони є дійовою формою інтернаціонального виховання вузівської молоді. Її цінність полягає в тому, що засвоєння принципів інтернаціоналізму молоді відбувається на практиці, в процесі трудової діяльності колективу, сприяючи формуванню інтернаціоналістських переконань студентів.